

שמים 2 בחינוך
בית חינוך חברתי, ערכי ולימודי

חמ"ד
בית חינוך כמשפחה

תכנית מכינה לחיים כיתות י"א ו-י"ב פורצת דרך בשדה החינוכי

"מטרת החינוך בישראל היא להכשיר את האדם
לצורתו המתקנת שהנקודה המרכזית שבה
לעשותו טוב וישר"
(הרב קוק איגרות ראי"ה, אגרת ק"ע)

כתיבה ועריכה:

שושי שפיגל, מפקחת ממונה ארצית ח"ן וחמ"ד
מה"ד חמ"ד, אגף תכנים מינהל ח"ן
רונית דניאל, מדריכה ארצית חינוך חברתי קהילתי

חזון

אתגרי המאה ה-21 מזמנים לפתחם של תלמידינו מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מ'חממת' הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי. על מנת לתת מענה לאתגרים אלו תוך יצירת זהות ושייכות פותחה תכנית "מכינה לחיים". כמו כן להקנות ידע מיומנויות וערכים כחלק מעיצוב דמות הבוגר במערכת החינוך. בוגר מוביל, מעורב בחברה ותורם כאזרח למדינה.

מכינה לחיים מקדמת את מטרות החינוך הממלכתי

(1) לחנך אדם להיות אוהב אדם, אוהב עמו ואוהב ארצו, אזרח נאמן למדינת ישראל, המכבד את הוריו ואת משפחתו, את מורשתו, את זהותו התרבותית ואת לשונו;

(2) להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים;

(3) ללמד את תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל;

(4) ללמד את תורת ישראל, תולדות העם היהודי, מורשת ישראל והמסורת היהודית, להנחיל את תודעת זכר השואה והגבורה, ולחנך לכבדם;

מתוך: חוק החינוך הממלכתי תשי"ג

מטרות

- לצייד את בוגרי מערכת החינוך בארגז כלים משמעותי שיאפשר להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניהם.
- להעניק להם סל גדוש של ערכי מורשת ותרבות, לאור חזון החמ"ד, שיסייעו בידם לעצב את תפיסת עולמם והמשך דרכם

עקרונות הפעולה

למידה מתוך התנסות

חירות הבחירה - תלמידים
בוחרים תכנים רלבנטיים עבורם

קהילתיות - הקהילה שותפה
בתהליך

שיתופיות, ניהול עצמי ולקיחת
אחריות - לקבוצה ניתנות
סמכויות ממשיות לניהול עצמה,
וזכות רחבה להחלטה על
פעילויותיה וצרכיה

רב מימדיות - היצע של מרחב
גדול של תחומי פעילות
ומיומנויות מגוונות, בהן כל
משתתף יכול לבטא את צרכיו
ולפתח את כישוריו

- הכיתה כקבוצה חברתית
- בית הספר – בית חינוך יוצר לחינוך החברתי קהילתי
- רשות מקומית – אגפי חינוך ונוער
- מדינת ישראל
- ישראל תפוצות

התהליך

- היענות לקול הקורא (235 מוסדות).
- השתתפות בהכשרה ארצית הכוללת מענים יחודיים לחמ"ד ובמפגשים מחוזיים (30 שעות).
- תהליכי היוועצות עם תלמידים לבחירת התכנים ושליחת התוכנית למחוז.
- 5-10 מפגשים בהתאם ליכולת בית הספר (30 שעות).
- בית הספר יחליט אם התוכנית תופעל בשעות הלימודים או אחה"צ כתוכנית רשות. רצועת זמן (חודש בשנה, שעתיים במשך שבועיים, סמינרים).
- מודל ניהול עצמי, מודל ה"סיירת", מודל חודש ועוד...
- את התוכנית ילווה מוביל בית ספרי.
- שאלון הערכה יועבר בצורה מדגמית לבתי הספר.
- אסטרטגיה: חיבור לרפורמת חטיבה עליונה במשרד.

תכנים מוצעים

- עיצוב זהות, טיפוח זהות ציונית-דתית
- מסעות משמעותיים
- תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות
- העצמה אישית ובניית חוסן אמוני ונפשי - כלים להתמודדות עם מצבי חיים משתנים.
- פיתוח מיומנויות ותחושת מסוגלות עצמית
- חינוך לחיים במשפחה (זוגיות ומיניות בריאה ותמרורי אזהרה)
- מניעת התמכרויות: אלכוהול וסמים
- הכנה לשירות משמעותי צבאי ולאומי
- חשיפה למסגרות המשך, כגון: ישיבות, מדרשות, מכינות
- התנהלות פיננסית (ניהול תקציב, ניהול חשבון בנק, חסכונות וכו')
- בריאות: אורח חיים בריא (תזונה נכונה, בריאות גופנית ונפשית)
- הכנה ליציאה ללימודים אקדמאיים
- עולם העבודה (הכוון תעסוקתי, ראיונות, כתיבת קו"ח)
- חסד, התנדבות ותרומה לקהילה
- מיומנויות נדרשות לבוגרים במאה ה-21 (כמו החיים בעידן "הדיגיטלי")
- שעות הפנאי
- נהיגה בטוחה
- ערכי מורשת ותרבות

למידה חברתית ורגשית בחמ"ד

- ויסות עצמי
- הנעה עצמית
- התמודדות עם לחץ ומשבר
- בחירה
- מחויבות
- התמדה

- אמפתיה
- הבנת האחר
- זיהוי מצבים חברתיים
- רגישות תרבותית

- תקשורת
- ניהול יחסים
- בינאישיים
- עבודת צוות
- ניהול קונפליקטים

בית אדם למידה

- מודעות לאומית
- שייכות לאומית
- אחריות לאומית

- מודעות גלובלית
- אחריות גלובלית
- התנהלות רב-תרבותית

- זיהוי רגשות
- הכרה העצמי – חוזקות, חולשות, העדפות
- מסוגלות עצמית, תודעת צמיחה
- גיבוש זהות דתית, לאומית
- בניית מערכת אמונות
- חיפוש משמעות, הכרה בתכלית
- תודעת שליחות

מכינה לחיים - מודלים

- **מודל בית ספרי גמיש** - סימון משבצת זמן אפקטיבית, של שעות או ימים קבועים במערכת, בה מתקיימת מסגרת מכינה לחיים בכיתה י"א ובכיתה י"ב.
- **מודל חודש בשנת י"ב** - תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד, או כסדרות שבועיות לאורך שנת י"ב. הלמידה תתקיים במגוון זירות פעולה בבית הספר ומחוצה לו. (מעבר למכינת אופק, מסעות בקהילה ועוד)
- **מודל "הסיירת"** - גיבוש סיירת תלמידים נבחרת שמביעה נכונות ומחויבות לתהליך ולוקחת בו חלק פעיל.

תכנית מבינה לחיים דוגמאות

ישיבת
מקור-חיים

חברה ישראלית

#2

שני | מחנות והגדרות בחברה הישראלית

תפילת שחרית	7:30
ארוחת בוקר	
אמנון אברמוביץ פרשן בכיר בחדשות 12 - "ימין, שמאל והתקשורת ביניהם"	10:15
הרב נתנאל אלישיב רב, סופר ופובליציסט - "מדינות יהודיות והתפרקותן"	12:00
ארוחת צהריים ומנחה	13:00
גדי טאוב מרצה, סופר, עיתונאי ופובליציסט - "ניידים-ניידים"	14:00
הרב שי פירון יו"ר פנימה ושר החינוך לשעבר - "מדינה יהודית או ישראלית?"	16:00
יציאה לטיילת העיר בת-ים	17:30
ארוחת ערב בטיילת	19:00
חוזרים למתנ"ס	
ערבית וסדר ערב	21:00
אסיף	21:45

ראשון-שלישי / י"ט-כ"א אדר / 20-22.2

ראשון | אוכלוסיות מוחלשות

הגעה לבת ים	11:00
אורי זכי יו"ר הנהלת "מרצ" ופעיל פוליטי - "שמרנות אל מול פרוגרסיביות"	11:30
ארוחת צהריים ומנחה	12:30
פתיחת שבוע	13:30
מפגש עם אוכלוסיית בת-ים	15:00
התנדבות בעיר	
חזרה למתנ"ס "גאולים"	18:00
ארוחת ערב	
ערבית וסדר ערב	19:15
פעילות ערב מחזורית	20:15
אסיף	21:30

שלישי | דור העתיד בחברה הישראלית

תפילת שחרית	7:30
ארוחת בוקר	
יציאה לבית הספר "המר" לשיח והיכרות מפגש עם בית הספר	9:30
הסעות לכיוון תל-אביב	12:00
ינון מגל איש תקשורת ורדיו - "ימין, שמאל והתקשורת שביניהם"	13:00
ארוחת צהריים	14:30
תפילת מנחה וסדר ערב	15:00

שלישי | הכלכלה בישראל

פוחחים שבוע	15:45
ד"ר אושי שהם סופר ומרצה בנושאי כלכלה	16:00
משחק כלכלי אינטראקטיבי "cash flow"	17:30
התנסות כלכלית חוויתית במהלך המשחק	
ארוחת ערב	21:30
ערבית ואסיף	22:00

שלישי-חמישי / כ"א-כ"ג אדר / 22-24.2

רביעי | תרבות תל-אביבית

תפילת שחרית וארוחת בוקר	6:15
הסעות לכיוון תיאטרון "עלמא"	8:00
דף יומי עם קובי אוז זמר ויוצר מוזיקה	9:00
אריאל הורביץ זמר ויוצר	10:30
ארוחת צהריים	12:00
משחק היכרות עם תל-אביב דרך צילום	13:00
יעקב ונגרובסקי איש עסקים וכלכלה	15:00
רות קלדרון מייסדת מכללת "עלמא"	16:00
הליכה בחזרה לכיוון הסניף	
ארוחת ערב	18:00
שרה פון-שוורצה שחקנית, מחזאית ובימאית	18:30
ערבית וסדר ערב	19:30
אסיף	20:30

חמישי | יהדות והתמודדויות בתל-אביב

תפילת שחרית וארוחת בוקר	8:00
הרב אורי מלמד רב, שף וסטנדאפיסט	10:00
הרב יובל שרלו ראש ישיבת "אורות שאול"	12:00
ארוחת צהריים ותפילת מנחה	
צבי שיר בוגר הישיבה ותושב תל-אביב	13:00
הרב ארילה הראל ראש ישיבת שילה	14:00
אברהם התמודדות עם זהות מינית	15:30
ארוחת ערב	17:00
ערבית וסדר ערב	18:30
אסיף	19:15
	20:00

שכן קרוב

#4

מוצאי שבת | פתיחת שבוע

פתיחת שבוע שכן קרוב	19:30
מבט על ההתיישבות ביהודה ושומרון	20:00
אסיף	21:30

שני | המזרח התיכון, הסכסוך ומה שביניהם

השכמה וקיפול ציוד	6:30
יציאה למכון מאיר	7:00
תפילת שחרית	
ארוחת בוקר	
ח"כ אבי דיכטר ראש השב"כ לשעבר וח"כ מטעם מפלגת הליכוד	10:00
עידן יצחק "התרבות הערבית"	11:30
ארוחת צהריים	13:00
אבי נודלמן בכיר בשוק הכלכלה והסחר הישראלי-פלסטיני	14:30
מנחה	16:00
ד"ר מוטי קדר מזרחן ומרצה במחלקה הערבית באוניברסיטת בר-אילן	16:30
חזרה לישיבת "שפע"	18:30
ארוחת ערב	19:15
ערבית וסדר ערב	20:15
אסיף	21:00

ראשון-שלישי / כ"ו-כ"ח אדר / 1.3-27.2

ראשון | היכרות עם השכן

השכמה ותפילת שחרית	6:15
ארוחת בוקר	
קיפול ויציאה לכיוון גוש עציון	
מפגש עם חאלד אבו עוואד ונוער פלסטינאי	9:00
צבי יחזקאלי כתב לענייני ערבים בחדשות 13	12:15
יציאה לכיוון ירושלים	13:30
ארוחת צהריים	
מנחה	14:45
"עיר עמים" "בין מזרח למערב" - סיור בין תצפיות בירושלים	15:00
הגעה לישיבת "שפע" בירושלים	18:45
ערבית וסדר ערב	19:00
ארוחת ערב	19:45
ד"ר ערן צדקיהו פעיל שלום	20:15
אסיף	22:00

זהות

#5

שלישי-חמישי / כ"ח-ל' אדר / 1-3.3

שלישי | זהות לאומית

קימה וקיפול ציוד	6:30
תפילת שחרית וארוחת בוקר	7:30
הגעה לבית הקברות בהר-הרצל	9:45
סיור בהר-הרצל עם אביחי בוג מרצה וחוקר מלחמת העצמאות	10:00
ארוחת צהריים	13:00
תפילת מנחה	
הגעה לכנסת	14:00
ח"כ בנימין נתניהו ראש האופוזיציה ורה"מ לשעבר	15:00
ח"כ מיכאל ביטון מפלגת כחול-לבן	16:00
פעיל תנועת "השומר החדש"	16:45
ארוחת ערב בגן הוורדים	18:00
ערבית וסדר ערב בבית הכנסת בשכונת "נחלאות" בירושלים	18:45
פעילות מחזורית	19:45
הגעה למתנ"ס בבקעה	21:30
אסיף	22:00

חמישי | זהות אישית

קימה	5:30
תפילת ר"ח אדר בישיבה	7:00
הגעה לגבעת "עוז וגאון" וארוחת בוקר	9:00
אבירן מילבסקי מרצה בכיר לפסיכולוגיה באוני' אריאל	10:00
עבודה בזוגות	11:00
עבודה עצמית	11:45

רביעי | זהות דתית

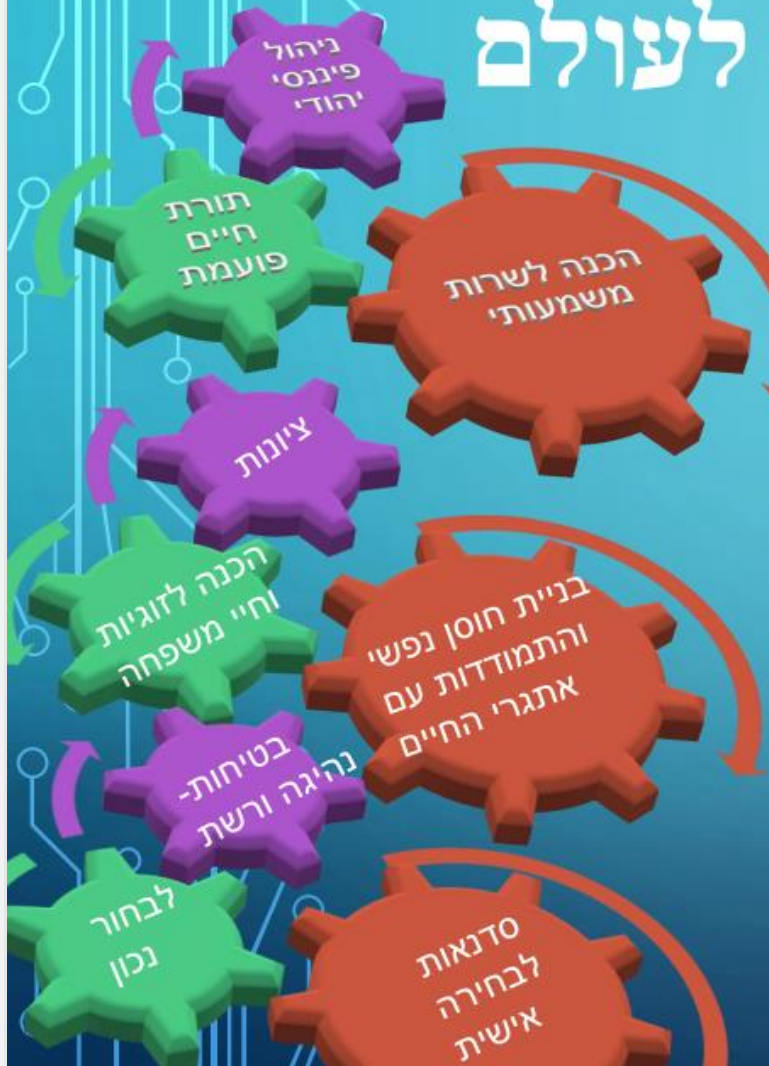
תפילת שחרית	7:30
ארוחת בוקר וקיפול ציוד	8:30
הגעה לאולם ההרצאות "יד יצחק בן צבי"	9:30
הרב עידו פכטר נאמני תורה ועבודה - "היחס לדבנות"	10:00
הרב מאיר קיים ראש מכון הר-ברכה - "היחס לרפורמים"	11:00
ארוחת צהריים	12:00
מנחה והפסקה	12:30
הרב אריאל בראלי רב היישוב בית אל וראש מכון "משפט לעם" - "היחס לדבנות"	13:30
הרב ברוך אפרתי יו"ר ארגון "דרך אמונה" ורב קהילה - "היחס לרפורמים"	14:30
הפסקה	
פאנל בנושא "שמרנות וליברליות בפסיקת ההלכה"	16:00
ארוחת ערב	18:00
ערבית וסדר ערב	19:00
הגעה למתנ"ס בבקעה	
אסיף	20:30

מכינה לחיים- מחוזקים לעולם

מודל דו שנתי יא' יב'

אמית טכנולוגי דתי ירושלים

חיזוק החוסן האישי של התלמיד
והכנה מיטבית של התלמיד לחיים
בכללותם.

גבולות מסגרת של
ההנהלה:
תקציב
ערכים ציונים
משואה לתקומה
מפגש רוחני דתי

התלמידים בוחרים את:
נושא המסע
אזור בארץ
איפה גלון
מה נאכל
מה נעשה כל יום
היכן תתקיים השבת
את מי נפגוש

מסע משמעותי בן
שבוע ימים במודל
ניהול עצמי-שכבת יב

דרכא המר בת-ים

שבוע שלישי 20-24.12		
כולנו בספינה אחת יהושע שטריק	כלכלה נכונה - חסכון נכון אברומי	כדת משה וישראל! הרב מיכאל חגיג
לאן ממשיכים מכאן? אביעד	קבלת החלטות דני	מי המיועדת? הרב איטח
שבוע רביעי 21-31.12		
מכוונים גבוה יהושע שטריק	פאנל בוגרים ערב חשיפה להורים	כושר קרבי טל ביבי
מסגרות המשך אביעד	אשת חיל מי ימצא. שלום בית. הרב מיכאל חגיג	משפחה יהודית בית מקדש מזערי הרב איטח
מחכים לראותכם מחנכי כיתה יב' יהושע שטריק - מנהל בית הספר		
הכנה לחיים-מנהל ■ הכנה לחיים הרחבת מתחלפות ■ הכנה לצבא ■ הכנה לזוגיות וחיי נ		

מכינה לחיים דרכא המר תשפ"א		
שבוע ראשון 29.11-3.12		
יור וירטואלי בשכונת הלוחמים יהושע שטריק	התמכרויות רבקה רבי	כושר קרבי טל ביבי
הכל בראש אביעד	לגברים בלבד הרב מיכאל חגיג	תאמין שאתה יכול הרב איטח
שבוע שני 6-10.12		
כוחו של אחד יהושע שטריק	כלכלה נכונה-מה מגיע לכם? אברומי	שיחה לקראת חנוכה
הצבא כמראה אביעד	אם אין גלגל אני גלגל הרב איטח	מה באמת חשוב בבחירת בת זוג? הרב מיכאל חגיג

מכינה לחיים

ישיבת צביה פתח תקווה

חודש אדר

פסוק, סדרות, ריאליטי ומה שבניהם - מיכאל ויגל	יום שלישי
טלוויזיה המשדרת אלוקות לעולם - הרב אורן מימון	יום שלישי
תרבות הריאליטי - הרב אלי פרידמן	יום שלישי
זה ה"סטיל" שלנו - סיפורו האישי של רן שריד - תרבות יהודית	יום שלישי

חודש סיוון

המשפחה שלי - הרב יוני גוטליב	יום שלישי
כדת משה וישראל - הרב גולן דיעי - ראש הישיבה	יום שלישי
כשרות וכשרות - הרב אלי פרדימן	יום שלישי
הקשב המפקד - אביתר בן יהודה	יום שלישי

חודש שבט

כלכה נכונה - הרב ערן המאירי	יום ראשון
החיים בזום ובעולם הדיגטלי - אליסף צור	יום ראשון
נפש בריאה בגוף בריא - דרור סלע - מורה לחני"ג	יום ראשון
קאוצ'ינג - הרב גור גלון	יום ראשון

חודש אייר

בין התאהבות לאהבה - הרב רועי ויסברג	יום ראשון
זה הסיפור שלנו! - עולם התרבות - הרב ערן המאירי	יום ראשון
'הסטורי של סבא' - יחידת ר"מים	יום ראשון
סדנת מוזיקה ונפש - אלישע ברינבאום	יום ראשון

אור חנה אור יהודה

חשון-כסלו:

סדנת "מבט אחר" -
בחירת בן זוג, זוגיות,
הכנה לחיי משפחה.
הגב' מורן קורס

טבת - שבט:

סדנת "מבט אחר" -
הכוונה
תעסוקתית, תחומי חוזק,
כישרונות, כלים
להתמודדות בחיי
היוםיום.
הגב' רבקה אביטבול

הרצאות השראה -
הכנה לשירות לאומי
משמעותי ויזמות
מרצות מתחלפות

ב"ה

אדר - ניסן:

סדנת פסיכודרמה
הגב' חני ירס

הרצאות השראה -
מנהיגות ויצירתיות.
מרצות מתחלפות

אייר - סיון:

סמינריון חלמ"ש
ד"ר מירב סלקובסק
הגב' אתי יפרח

הרצאות השראה -
בחירות, קבלת
החלטות.
מרצות מתחלפות

מכינה לחיים
אור חנה, אור יהודה

אולפנת נווה-שרה
קרית הרצוג

אמית אולפנית ישורון

מכינה לחיים כיתות יא'-יב' מחצית א' תשפ"א אולפנית אמית ישורון

אלול

ועידת שמינית- הנהגה
הרב איתן שנרב-מהות החיים

אלול

הרב איתן שנרב- מהות החיים

תשרי

הרב אהד טהר לב- לימוד תורה לנשים
הרב יגאל לוינשטיין- מה לומדים מהקורונה?

תשרי

נאור צימרמן- נתינה
דילמות בבחירת השירות

חשוון

סדנאות היכרות הגוף הנשי
סדנאות תבונה כלכלית

חשוון

פאנל החברה הישראלית
סדנת אימון לקראת בגרויות חורף

כסלו

נעמה אנסבכר- בחירת בן זוג
הצגה 'הערב היפה בחיי'- נורות אדומות בקשר

כסלו

מופע עם חני ליפשיץ

טבת

מאור קפלן- מוחצנות ואחריות

טבת

הצגה- נהיגה מונעת

שבט

סדנת ראיונות
שיחה עם גלעד האן- מסכים

שבט

שיחה עם גלעד האן- מסכים

אולפנת דרכא נתיבות

בס"ד

19.1 אמונה בשעת משבר

הרב זאנץ- ראש האולפנה

9.3 תקווה נכונה

ליאורה אופן- מורה לביולוגיה

16.3 דילמות בשנת השירות

אוריה, מציין, אושרת ורות-
מחריכות האולפנה

6.4 נורח אדמות

עדי ביסטרצ'ר-
מנהלת התחום הסוציאלי בהתאם

20.4 מאכזה להזדמנות

אבישג מימון- יוצרת

11.5 לקראת צבא

פרטים בקרוב

25.5 ערב סיכום עם הורים

צוות החכמ"ה

20.10 ערב חשיפה

אושרית קולטון- רכבת ח"ח
יעל ארנון- מנהלת בהתאם

27.10 פאנל בוגרות ש"ל

בוגרות מהאולפנה

17.11 קבלת החלטות

אבישג מימון- יוצרת

24.11 קבלת החלטות

אבישג מימון- יוצרת

22.12 התנהלות כללית

מלי אליאס-
ראש יחידת הבוגרים דרכא

29.12 חזקת שבי

מיטל מחאני-
מאמנת אישית ועסקית

12.1 הכנה לראיון

מיטל מחאני-
מאמנת אישית ועסקית

אושרית קולטון
רכבת ח"ח ומחנכת י"ב

מיכל פדידה
רכבת בוגרים

אבישג מימון
יועצת

הרב גואל
ראש האולפנה

אמונה אולפנית טכנולגית ע"ש וינשטיין

"יזכא אל האור אל חיים חדשים"

תוכנית מכינה לחיים

אמונה אולפנית טכנולוגית ע"ש וינשטיין

אלול

אני ועצמי -
מי אני?! מציאת החוזקות, דימוי גוף ודימוי עצמי
ספא ע"י מלנכות + יועצת

תשרי

אני ובוראי -
אמונה והתמודדות בשעת משבר
הרב פנא

חשוון

אני וסביבתי -
ניהול זמן, קבלת החלטות, הכנה לראיון
מעגלים ומלנכות

כסלו

התמודדות עם אתגרים -
התמכרויות
גאמא מסאים
גלישה בטוחה
מלנכות
נהיגה בטוחה
סימולציות נהיגה

טבת

שירות משמעותי
חיי שליחות, נתינה, דילמות בשנת שירות, פאנל בוגרות
מלנכות + שגית רכזת ח"ח

שבט

אני ומשפחתי -
ניהול קונפליקטים במשפחה, כיבוד הורים
יועצת ומלנכות

אדר

אני ובן זוגי
מפתחות לזוגיות טובה, יום פינוק טיפוח החן וסטיילינג
לאנה - מורה לטיפוח החן

ניסן

הכנה למיניות בריאה -
נורות אדומות, פגיעות מיניות, תזונה נכונה
יועצת דיאלוגית ומלנכות

אייר

ניהול פיננסי
התנהלות כלכלית נכונה
אילה שפיגמן

סיוון

יום שיא
סדנא בנושא חלמי"ש, ביקור במקווה טהרה
מנהלת, יועצת ומלנכות

מכל פרנק - מנהלת
שגית רחמי - רכזת ח"ח
אפרת גור אריה - יועצת
רגינה בן דרור וחוה לפיד - מחנכות י"ב